

ข่าวประชาสัมพันธ์และให้ความรู้

การมอบอำนาจ (การปฏิบัติราชการแทน)

๑. ที่มา/สาระสำคัญ

ตามมาตรา ๓๘ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๕๐ กำหนดให้

“อำนาจในการสั่ง การอนุญาต การอนุมัติ การปฏิบัติราชการ หรือการดำเนินการอื่น ที่ผู้ดำรงตำแหน่งใดจะพึงปฏิบัติหรือดำเนินการตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ ประกาศ หรือคำสั่งใด หรือมติของคณะรัฐมนตรีในเรื่องนั้น มิได้กำหนดเรื่องการมอบอำนาจไว้เป็นอย่างอื่น หรือมิได้ห้ามเรื่องการมอบอำนาจไว้

ผู้ดำรงตำแหน่งนั้นอาจมอบอำนาจให้ผู้ดำรงตำแหน่งอื่นในส่วนราชการเดียวกัน หรือส่วนราชการอื่น หรือผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้ปฏิบัติราชการแทนได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา”

ซึ่งโดยลักษณะของการมอบอำนาจนั้นผู้มอบอำนาจยังคงเป็นผู้ดำรงตำแหน่งนั้นอยู่ แต่ได้มอบอำนาจของตนให้ผู้ดำรงตำแหน่งอื่นตามที่กฎหมายกำหนดเป็นผู้ปฏิบัติราชการแทนและผู้รับมอบอำนาจมีหน้าที่ต้องรับมอบอำนาจนั้น

โดยผู้มอบอำนาจยังมีหน้าที่กำกับ ติดตามผลการปฏิบัติราชการของผู้รับมอบอำนาจ และมีอำนาจแนะนำและแก้ไขการปฏิบัติราชการของผู้รับมอบอำนาจได้”

๒. วัตถุประสงค์ของการมอบอำนาจ

- ๑) เพื่อการอำนวยความสะดวกและตอบสนองความต้องการของประชาชน
- ๒) เพื่อให้เกิดความคุ้มค่า ความรวดเร็ว และประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ
- ๓) กระจายอำนาจการตัดสินใจและความรับผิดชอบที่เหมาะสม
- ๔) ไม่เป็นการเพิ่มขั้นตอนหรือระยะเวลาในการใช้อำนาจ และไม่ต้องผ่านการพิจารณาของผู้ดำรงตำแหน่งต่างๆ มากเกินความจำเป็น

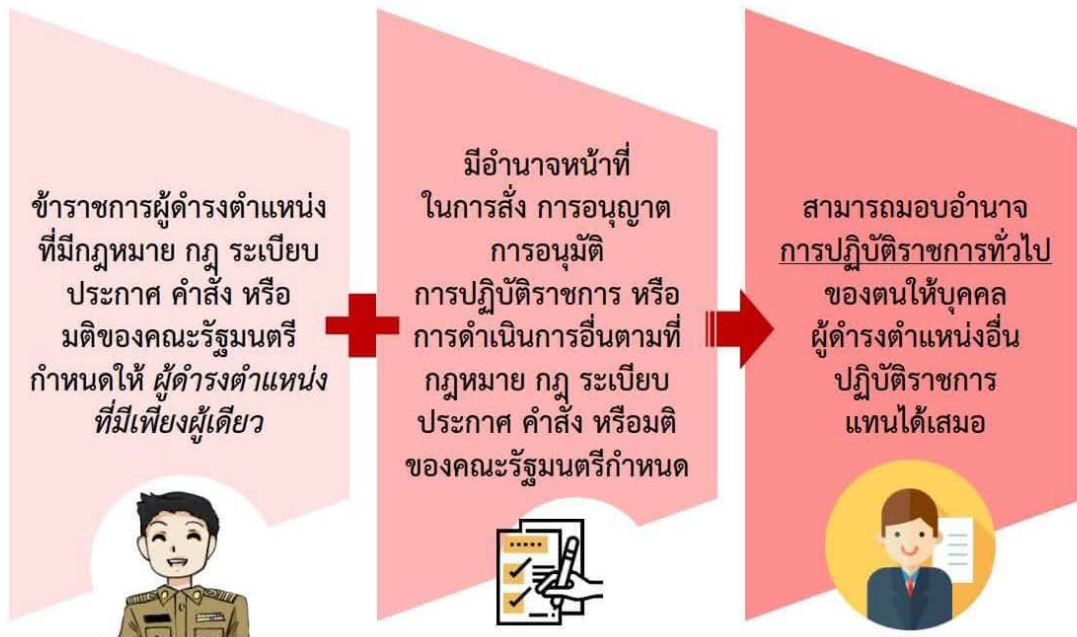
๓. ขอบเขตการมอบอำนาจ

๓.๑ ผู้มอบอำนาจ

มาตรา ๓๘ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม กำหนดว่า ผู้ดำรงตำแหน่งใดที่จะต้องปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ ประกาศ คำสั่ง หรือมติของคณะรัฐมนตรี ในเรื่องใด อาจมอบอำนาจให้ผู้ดำรงตำแหน่งอื่นปฏิบัติราชการแทนได้

จากบทบัญญัติดังกล่าวผู้ดำรงตำแหน่งที่จะมอบอำนาจให้แก่ผู้ดำรงตำแหน่งอื่นได้นั้น
ต้องเป็น

กรณีของคณะกรรมการ ตามมาตรา ๓ แห่งพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการมอบ
อำนาจ พ.ศ. ๒๕๕๐ กำหนดให้ “ผู้มอบอำนาจ” หมายความว่า ผู้ดำรงตำแหน่งที่มีอำนาจหน้าที่ที่จะ
พึงปฏิบัติหรือดำเนินการตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ ประกาศ คำสั่ง หรือมติของคณะรัฐมนตรี ในการสั่งการ
อนุญาต การอนุมัติ การปฏิบัติราชการ หรือการดำเนินการอื่นใด ซึ่งคณะกรรมการมิได้เป็นผู้ดำรง
ตำแหน่งที่ใช้อำนาจตามที่กฎหมาย กฎ ระเบียบ ประกาศ คำสั่ง หรือมติของคณะรัฐมนตรีกำหนด
ด้วยลักษณะดังกล่าว คณะกรรมการจึงไม่สามารถอาศัยอำนาจตามมาตรา ๓๔ แห่งพระราชบัญญัติ
ระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม เพื่อมอบอำนาจให้แก่ผู้ดำรง
ตำแหน่งอื่นกระทำการแทนได้แต่อย่างใด

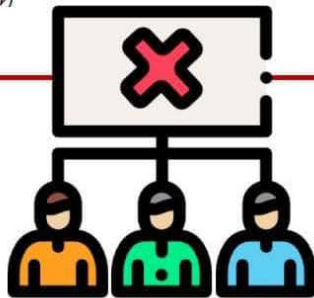
๓.๒ ผู้รับมอบอำนาจ

มาตรา ๓ แห่งพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการมอบ
อำนาจ พ.ศ. ๒๕๕๐ กำหนดให้ “ผู้รับมอบอำนาจ”
หมายความว่า ผู้ดำรงตำแหน่งอื่นที่ได้รับมอบอำนาจจาก
ผู้ดำรงตำแหน่งที่มีอำนาจหน้าที่ดังกล่าว

มาตรา ๓๘ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มิได้มีการกำหนดตำแหน่งผู้รับมอบอำนาจไว้เฉพาะเจาะจง จึงทำให้ผู้ดำรงตำแหน่งที่จะมอบอำนาจสามารถใช้ดุลยพินิจมอบอำนาจของตนให้แก่ผู้ดำรงตำแหน่งใดก็ได้ที่เป็นข้าราชการ ไม่ว่าผู้รับมอบอำนาจนั้นจะดำรงตำแหน่งในส่วนราชการเดียวกันกับผู้มอบอำนาจหรือต่างส่วนราชการกับผู้มอบอำนาจก็ได้

ฉะนั้น ลูกจ้าง พนักงานราชการ หรือผู้ดำรงตำแหน่งอื่นในหน่วยงานของรัฐอื่น เช่น องค์การมหาชน หรือรัฐวิสาหกิจ ซึ่งมีใช้ข้าราชการ จึงไม่ถือว่าเป็นผู้ดำรงตำแหน่งที่จะรับมอบอำนาจตามความในมาตรา ๓๘ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติมได้

หากเป็นอำนาจในการอนุญาตตามกฎหมายที่บัญญัติให้ต้องออก “ใบอนุญาต” หรือที่กฎหมายบัญญัติ “ผู้มีอำนาจ” อนุญาตไว้เป็นการเฉพาะแล้ว ตามมาตรา ๓๘ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม อันเป็นกรณีที่กฎหมายบัญญัติให้มอบอำนาจได้เป็นกรณีเฉพาะ ผู้ดำรงตำแหน่งซึ่งมีอำนาจตามกฎหมายดังกล่าวมีอำนาจมอบอำนาจให้ข้าราชการซึ่งเป็นผู้ได้บังคับบัญชา และผู้ว่าราชการจังหวัดได้ หรือตามที่คณะกรรมการกำหนด

ผู้มอบอำนาจจะต้องพิจารณาคุณสมบัติผู้รับมอบอำนาจจากผู้ที่ เป็นข้าราชการเท่านั้น และให้คำนึงถึงขีดความสามารถ ความรับผิดชอบ และความเหมาะสมตามสภาพของตำแหน่ง อำนาจหน้าที่ และความรับผิดชอบของผู้รับมอบอำนาจและผู้มอบอำนาจด้วย ตามนัยมาตรา ๖ แห่งพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการมอบอำนาจ พ.ศ. ๒๕๕๐

๓.๓ เรื่องที่จะมอบ

ตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติการว่าด้วยกรมอบอำนาจ พ.ศ. ๒๕๕๐ กำหนดว่า “มอบอำนาจ” หมายความว่า การที่ผู้ดำรงตำแหน่งที่มีอำนาจหน้าที่ที่จะพึงปฏิบัติหรือดำเนินการตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ ประกาศ หรือคำสั่งใด หรือมติของคณะรัฐมนตรีในเรื่องใดเว้นแต่การอนุญาตตามมาตรา ๓๘ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๕๐ ได้มอบอำนาจในการสั่ง การอนุญาต การอนุมัติ การปฏิบัติราชการหรือการดำเนินการอื่นใดตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ ประกาศ หรือคำสั่งนั้น หรือมติของคณะรัฐมนตรีในเรื่องนั้น ให้แก่ผู้ดำรงตำแหน่งอื่นปฏิบัติราชการแทนจากบทบัญญัติดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า **ผู้มอบอำนาจจะต้องมีอำนาจหน้าที่ในเรื่องที่มอบ และเรื่องดังกล่าวมิได้มีกำหนดเรื่องการมอบอำนาจไว้เป็นอย่างอื่น หรือมิได้ห้ามเรื่องการมอบอำนาจไว้**

๔. หลักเกณฑ์การมอบอำนาจ

๔.๑ วิธีการมอบอำนาจ

1

การมอบอำนาจต้องทำเป็นหนังสือ

มาตรา ๓๘ วรรคห้า แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม กำหนดว่า “การมอบอำนาจให้ทำเป็นหนังสือ” ซึ่งหมายถึง **การมอบอำนาจที่จะเกิดผลทางกฎหมายแก่ผู้รับมอบอำนาจที่จะปฏิบัติหน้าที่ราชการตามที่ได้รับมอบอำนาจนั้นต่อไปได้ จะต้อง มีหนังสือแสดงการมอบอำนาจให้ปฏิบัติราชการแทนในเรื่องใดจากผู้มีอำนาจในเรื่องนั้นซึ่งเป็นผู้มอบอำนาจ** เพราะการมอบอำนาจให้ปฏิบัติราชการเป็นการมอบอำนาจเพื่อให้สั่งการ อนุญาต อนุมัติ หรือดำเนินการใด ๆ ที่มีผลผูกพันตามกฎหมาย และอาจกระทบต่อสถานภาพของสิทธิหรือหน้าที่ของบุคคลได้ ซึ่งกรณีจะเป็นเช่นนั้นได้ต่อเมื่อมีหลักฐานชัดเจนว่าเป็นผู้ได้รับมอบอำนาจตามกฎหมายในเรื่องนั้น โดยมีการทำหนังสือที่ชัดเจน

2

รูปแบบของหนังสือมอบอำนาจ

มาตรา ๘ แห่งพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการมอบอำนาจ พ.ศ. ๒๕๕๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติม กำหนดว่า หนังสือมอบอำนาจจะทำในรูปแบบใดก็ได้ ไม่ว่าจะเป็นคำสั่ง หนังสือมอบอำนาจ หรือการเขียนหนังสือ แต่หนังสือมอบอำนาจดังกล่าวจะต้องระบุรายละเอียดให้ชัดเจนในเรื่องดังต่อไปนี้

ชื่อหรือตำแหน่งของผู้มอบอำนาจ

ชื่อหรือตำแหน่งของผู้รับมอบอำนาจ

อำนาจที่มอบ

อาจกำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขการใช้อำนาจ

๔.๒ ผลการมอบอำนาจ

1

หนังสือมอบอำนาจมีผลในทันทีที่ผู้มอบอำนาจลงนาม

เมื่อผู้ดำรงตำแหน่งได้ทำหนังสือมอบอำนาจแล้ว การมอบอำนาจในเรื่องดังกล่าวก็จะมีผลในทันทีที่ผู้มอบอำนาจลงนามมอบอำนาจ แม้ว่าผู้รับมอบอำนาจจะยังมิได้ลงนามรับทราบคำสั่งมอบอำนาจก็ตาม

2

หนังสือมอบอำนาจห้ามมีผลย้อนหลัง

ผู้ดำรงตำแหน่งที่มีอำนาจจะมอบอำนาจให้ผู้รับมอบอำนาจใช้อำนาจดังกล่าวแทนตนได้ ผู้มอบอำนาจนั้นจะต้องทำหนังสือมอบอำนาจให้มีผลเป็นปัจจุบันหรือในอนาคต ผู้มอบอำนาจจะมอบอำนาจให้ผู้รับมอบอำนาจปฏิบัติราชการแทนโดยให้มีผลย้อนหลังไปก่อนวันที่ลงนามมอบอำนาจมิได้ เพราะขณะเวลาที่ใช้อำนาจ ผู้รับมอบอำนาจยังไม่มีอำนาจ ฉะนั้น การกระทำที่ผู้รับมอบอำนาจได้กระทำให้ในขณะนั้นย่อมไม่เกิดผลตามกฎหมาย

3

การสิ้นผลของหนังสือมอบอำนาจ

เมื่อผู้ดำรงตำแหน่งใดได้มีการมอบอำนาจให้แก่ผู้ดำรงตำแหน่งอื่นไปแล้ว การมอบอำนาจนั้นก็ยังคงมีผลอยู่ แม้ว่าผู้มอบอำนาจจะพ้นจากตำแหน่งแล้ว และการมอบอำนาจจะสิ้นสุดลงเมื่อเป็นไปตามเหตุที่มาตรา ๙ แห่งพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการมอบอำนาจ พ.ศ. ๒๕๕๐ กำหนดไว้ในกรณีมีการเพิกถอนหนังสือมอบอำนาจฉบับนั้น การสิ้นผลตามกำหนดเวลาที่ระบุไว้ในหนังสือมอบอำนาจ และการสิ้นผลโดยเหตุอื่น ๆ ทำให้คำสั่งสิ้นผลไป

๔.๓ การมอบอำนาจช่วง

บทบัญญัติที่เกี่ยวกับการมอบอำนาจให้ผู้ดำรงตำแหน่งอื่นปฏิบัติราชการแทนต่อไป หรือที่เรียกว่ามอบอำนาจต่อหรือมอบอำนาจช่วงนั้น ได้มีบัญญัติไว้ในมาตรา ๓๙ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติมบัญญัติให้ ผู้มอบอำนาจอาจกำหนดให้ผู้รับมอบอำนาจสามารถมอบอำนาจให้ผู้ดำรงตำแหน่งอื่นปฏิบัติราชการแทนต่อไปได้ ซึ่งเป็นการยินยอมให้มีการมอบอำนาจต่อไปได้ภายใต้หลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่ผู้มอบอำนาจกำหนดไว้ด้วย

กล่าวคือ

เมื่อผู้มอบอำนาจได้มีการมอบอำนาจให้ผู้ดำรงตำแหน่งใดปฏิบัติราชการแทนแล้ว ผู้มอบอำนาจสามารถกำหนดให้ผู้รับมอบอำนาจนั้นมอบอำนาจต่อไปแก่ผู้ดำรงตำแหน่งอื่นปฏิบัติราชการแทนต่อไปได้

“ต้องพิจารณาคุณสมบัติให้สอดคล้องกับผู้รับมอบอำนาจ และคำนึงถึงขีดความสามารถ ความรับผิดชอบ และความเหมาะสมตามสภาพของตำแหน่ง อำนาจหน้าที่ และความรับผิดชอบของผู้รับมอบอำนาจด้วย” โดยจะระบุตำแหน่งของผู้ดำรงตำแหน่งที่จะรับมอบอำนาจต่อให้ชัดเจนไว้ในหนังสือมอบอำนาจด้วยก็ได้

ทั้งนี้ หากผู้มอบอำนาจไม่ได้กำหนดให้ผู้รับมอบอำนาจสามารถมอบอำนาจต่อไปแก่ผู้รับมอบอำนาจอื่นได้แล้ว ผู้รับมอบอำนาจก็ไม่อาจมอบอำนาจนั้นต่อไปแก่ผู้ดำรงตำแหน่งอื่นได้ เช่น อธิบดีมอบอำนาจให้แก่ผู้อำนวยการกองปฏิบัติราชการแทนในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง โดยกำหนดไว้ในหนังสือมอบอำนาจด้วยว่า ให้ผู้อำนวยการกองสามารถมอบอำนาจต่อไปให้ข้าราชการในกองผู้หนึ่งปฏิบัติราชการแทนต่อไปได้ กรณีเช่นนี้ผู้อำนวยการกองย่อมมีอำนาจมอบอำนาจต่อไปให้ข้าราชการผู้หนึ่งที่เห็นสมควรเป็นผู้ปฏิบัติราชการแทนต่อไปได้อีก จึงต้องทำเป็นหนังสือมอบอำนาจโดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๓๙ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ประกอบคำสั่งมอบอำนาจของอธิบดีที่ให้กระทำได้

๖. ตัวอย่างแบบฟอร์มคำสั่งมอบอำนาจ

(ตัวอย่าง)

คำสั่งอำเภอ.....

ที่...../.....

เรื่อง มอบอำนาจให้ปฏิบัติราชการแทนนายอำเภอ.....

.....

เพื่อให้การปฏิบัติราชการของอำเภอ..... เป็นไปด้วยความเรียบร้อย รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๓๘ มาตรา ๖๒ และมาตรา ๖๕ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๒๔ แห่งพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการมอบอำนาจ พ.ศ. ๒๕๕๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติม จึงมอบอำนาจให้ข้าราชการปฏิบัติราชการแทนนายอำเภอ..... ดังต่อไปนี้

๑. ระบุ ชื่อ-สกุล และตำแหน่ง หรือ ระบุเฉพาะตำแหน่ง ให้มีอำนาจปฏิบัติราชการแทน ในเรื่อง

๑.

๒.

๓.

ฯลฯ

๒. ระบุ ชื่อ-สกุล และตำแหน่ง หรือ ระบุเฉพาะตำแหน่ง ให้มีอำนาจปฏิบัติราชการแทน ในเรื่อง

๑.

๒.

๓.

ฯลฯ

หากผู้รับมอบอำนาจ พิจารณาแล้วเห็นว่ามีความสำคัญที่สมควรนำเสนอให้นายอำเภอ..... พิจารณาสั่งการ ให้เสนอเรื่องดังกล่าวให้นายอำเภอ..... พิจารณาต่อไป

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่..... เดือน..... พ.ศ.

ลงชื่อ.....

(.....)

นายอำเภอ.....